

antalya'ya layık olanlar

ve olmayanlar

Dersim bölgesinde yaşayan göçebe Şavakların yaşamını kendine konu edinen filmin, Türkiye'nin en önemli festivallerinden birinde ve dünyada kıymetli görülmesine rağmen bu iki festivale kabul edilmemesinin ardında art niyet aramamak mümkün değil. Anlıyoruz ki, "Kürt açılımı" kendine Kürt seçiyor.

GÜLEREN EREN

Bu sene 46'ncısı düzenlenen Antalya Altın Portakal Film Festivali'nde ilk kez bir Kürtçe film yarışacak. Miraz Bezar'ın "Min Dît" (Ben Gördüm) adlı filmi savaş mağduru iki çocuğun yaşamlarına odaklanıyor. Diyarbakır'da çatışmalarda anne ve babalarını yitiren kardeşlerin öyküsü, yönetmenle birlikte yazar Evrim Alataş'ın da kaleminden çıkma. Almanya'da yaşayan Miraz Bezar, film için çalışmaya 2005'te başladığını ve iki yıl boyunca da Diyarbakır'da yaşayarak çekimlere hazırlandığını belirtiyor. Antalya'dan önce İspanya San Sebastian Film Festivali'nde genç yönetmenler bölümünde yarışan "Min Dît", oradan Gaztea gençlik ödülüyle döndü.

Festivalde bir de Kürtçe-Türkçe film yarışıyor. Orhan Eskiköy ve Özgür Doğan'ın "İki Dil Bir Bavul" adlı filmi belgesel nitelikte. Yönetmenler, Urfa'nın bir köyünde buldukları bir okulda, "sahiden" o okulda okuyan Kürt öğrenciler ve bir Türk öğretmenin yaşamlarını izleyicinin önüne seriyor. Anadili Türkçe olmayan çocukların yaşadıklarını hiçbir müdahalede bulunmadan çeken Eskiköy ve Doğan, uğruna mücadeleler verilen bu sorunu en naif biçimiyle anlatma yolunu seçmişler. "İki Dil Bir Bavul", 16. Altın Koza Film Festivali'nde SİYAD En İyi Film ödülünü ve Büyük Jüri Yılmaz Güney Ödülü'nü de kazanmış bulunuyor.

Bunları görünce hükümetteki Kürt açılımının yansımalarını fark ediyoruz, fakat meseleyi biraz daha derince açılımın çapının darlığı festivallerde de kendini açığa vuruyor. En az bu yönetmenler kadar yetkin, kendini önceki filmleriyle de fazlasıyla ispatlamış olan yönetmen Kazım Öz'ün geçen sene olduğu gibi ne Antalya'dan ne de Adana'dan vize alabildiğini öğreniyoruz.

Mezopotamya Sinema yapımı Öz'ün filmi "Demsala Dawî: Şewaxan" (Son Mevsim: Şavak-

lar), Türkiye galası İstanbul Film Festivali'nde yapılmış ve dünyada pek çok festivale davet edilmiş bir belgesel. Bunlardan bazıları Polonya'da Docboat Film Festivali, Portekiz'deki Doclisboa, Fransa Montpellier'de 32. Cinemed Film Festivali, Almanya'da 52. Mannheim-Heidelberg Uluslararası Film Festivali Yarışma Bölümü.

Dersim bölgesinde yaşayan göçebe Şavakların yaşamını kendine konu edinen filmin, Türkiye'nin en önemli festivallerinden birinde ve dünyada kıymetli görülmesine rağmen bu iki festivale kabul edilmemesinin ardında art niyet aramamak mümkün değil. Anlıyoruz ki, "Kürt açılımı" kendine Kürt seçiyor. Kazım Öz'ün filmi aslında konusu itibarıyla "devletin bölünmez bütünlüğü"nü tehdit eden bir yapım da değil. Bu yüzden iktidar açısından asıl problemin eserler değil insanlar olduğunu daha da iyi algılayabiliriz. Kazım Öz ve Mezopotamya Sinema Kolektifi'nin bu bakımdan kara listede olduğunu söylemek hiç de yanlış olmaz. Açılımını kültürel olarak besleyecek filmlere geçit veriyor artık iktidar; ancak örgütlü ve elde avuçta

tutulamayacak yapıların bu kültürel sahnede yeri yok. En azından resmi olarak yok...

Festivalde yarışan iki film de değerliler belki ama iktidarın "tolerans"ının ancak kendi çıkarı için var olduğunu unutmamak gerekiyor. Pek çokları festivallerde Kürtçe filmlerin varlığıyla mutlanabilir; ancak eşdeğerlerinin hala sansüre takıldığı gerçeğini akıllarından çıkarmamaları da gerekebilir. Bunca yıllık mücadelenin sonucunda kazanılanlar, kazancın niteliğini algılamayı engellememeli.

Sinema ya da daha geniş anlamda bakarsak sanat, iktidarlar tarafından muhalif öğeleriyle birlikte kullanılan bir alan. Bu gerçeği unutmak insanları körleştirmeye götürebilir; işte tam da bu yüzden olumlu gözükken her adımı didikleme; sanatı iktidarların, sermayenin oyun alanı olmaktan çıkarmak; açılmayan sınırların farkında olmak, o sınırları zorlamak, zorlayanların arkasında durmak gerekiyor.

